

УДК 781.68: 786.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/24.176795>**Галина ПАСІЧНИК,***orcid.org/0000-0001-7410-2286*

викладач вищої категорії музично-теоретичних дисциплін

Самбірського коледжу культури і мистецтв

(Самбір, Львівська область, Україна) *galynalubomyr@gmail.com*

МЕЛОДИКА ТА РИТМІКА В КОНТЕКСТІ ЕЗОТЕРИКИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

У статті досліджено езотеричні особливості мелодики та ритміки українського музичного фольклору. Описано мелодичні та ритмічні особливості запису чи розшифровки автентичної музики. Розглянуто особливості виконання автентичної інструментальної та вокальної мелодики. Виявлено недосліджені тонкощі виконання та запису автентичного українського фольклору. Висвітлено недостатність вивчення мелодичних та ритмо-структурних питань у музичній фольклористиці. Здійснено порівняння наукових досліджень у квантовій фізиці та біогенетиці з точки зору езотерики.

Ключові слова: автентичний, музичний фольклор, ритміка, мелодика, езотерика.

Halyna PASICHNYK,*orcid.org/0000-0001-7410-2286*

High Category Lecturer of Music Theory Subjects

of Sambir Culture and Arts College

(Sambir, Ukraine) *galynalubomyr@gmail.com*

MELODICS AND RHYTHMICS IN THE CONTEXT OF ESOTERICS OF UKRAINIAN MUSICAL FOLCLORE

Esoteric particularities of melodies and rhythmic of Ukrainian musical folklore have been researched in the article. Melodical and rhythmic particularities of recording or decoding of authentic music have been described, performance particularities of authentic instrumental and vocal melodies have been reviewed, uncharted details of performance and record of authentic Ukrainian folklore and insufficiency of research of melodical and rhythm-structural problems in music folcloristics have been revealed, comparison of scientific researches in quantum physics and biogenetics from esoteric point of view has been made in this article.

Upbringing of young people to be nationally conscious begins from studying of the native Ukrainian culture and especially folk song. Ukrainian folk song is the richest source of wisdom, good, kindness, humanity, dignity, hardworking nature.

These vital ideals lay in the basis of prehistorical traditions and rites that satellite a human from birth to death. Rite culture of Ukrainians composes a wholesome system. The system that for many ages systematized break from evil and providing prosperity and happiness, which was expressed in songs, in music instrumental art, in dances and games.

We are to study our authentic sources without waiting for state acts or laws. Nowadays fast time brings us multitude of magnificent information and scientific studies. The new science branch, quantum physics, has reached something unknown until now called esoteric. Today scientists all over the world practice working with the field. They proved that the Universe reacts on a thought and it can create reality out of nothing. The famous research about passing a particle through a hole once again showed the influence of the observer on the result of the experiment. A particle can simultaneously be a wave and a particle. Everything depends on the presence and mind of the observer.

In Ukrainian authentic rite songs the state of the performer (emotional, conscious or subconscious) influences on the sounding of the music performed (vocal or instrumental). Rite music carries not only text (melodic or verbal) but also mental state of the performer. And the very state of the performer makes the reality, the image. S.P. Ludkevych, our classic divided folk songs into the rite songs and the ignoramus songs. The difference is a delicate gradation of magical music and music for the sake of music, just for pleasure.

Recording and decoding of our Ukrainian authentic is distorted by conformity of modern music note coding by temperament and metric-rhythmical simplifications.

This work points the attention of reader on the performance, recording and decoding subtleties that have not been researched before. The author is interested in a discussion, polemics that shall bring to a more profound research of sound during the vocal and instrumental performance of Ukrainian folk authentic music.

Key words: authentic, music folclore, rhythmic, melodic, esoterics.

Постановка проблеми. Дослідження українського автентичного фольклору, його вивчення і аналіз є надзвичайно важливими для освітнього процесу всіх рівнів. Опираючись на дослідження класиків-фольклористів, враховуючи досягнення сучасної науки, мусимо в своєму аналізі іти глибше. Недослідженою досі залишається езотерична сторона у розгляді як ритміки, так і мелодики.

Аналіз досліджень. До теми глибокого аналізу ритміки та мелодики автентичного фольклору доклалися: К. Квітка(Квітка, 1923), Ф. Колесса(Колесса, 1906), С. Людкевич(Людкевич, 1999), А. Іваницький (Іваницький, 2008, 2009), Б. Луканюк(Луканюк, 2008, 2014, 2016).

Мета статті. Поставити акцент на невивченому на сьогодні езотеричному контексті питання запису, розшифровки та виконання української автентичної музики.

Виклад основного матеріалу. Шалена швидкість інформації у просторі, виникнення в ХХ столітті нової науки-квантової фізики заставляє нас по-новому переглянути наші переконання. Наш світогляд міняється під впливом думки основоположника квантової фізики Макса Планка, який стверджує, що реальність – це проекція власного розуму. На щастя стираються межі між наукою і духовністю, а поняття, якими вони оперують, стають взаємозаміними. Ми на порозі нового бачення світу. Настала пора розібрати на деталі власну систему вірувань і залишити позавчорашню упевненість. Нам залишається лише ХОПТИ задавати запитання.

З темою езотерики не можна було працювати раніше, бо раніше ми опиралися на інші досягнення різноманітних галузей наук ХІХ – ХХ століття. Але як вам видається, поділ в ХІХ ст. народних пісень на обрядові і профанні – це випадковість? Звичайно ні! Обряд у фольклорі – це народна магія! Магія, зв'язана із звуком – магія звуку! Актуальність дослідження і вивчення даної теми годі переоцінити. Власне сьогодні стає можливим дослідження звуку і обряду з точки зору езотерики. Дослідження фольклору нашими класиками опиралось на словесно-мелодичні формули, що в минулому столітті мало надзвичайну цінність. Наші прадавні предки передавали цінну інформацію тільки з уст в уста (тому усна народна творчість). Так було в доісторичні часи. І тільки тоді, коли передача з уст в уста стала складною або неможливою, для збереження інформації її стали записувати – нотувати. Виникло письмо, а вже потім знаменна нотація на Русі та європейські невми – знаки відтворення мелодичної лінії. Увага!!! Однак, за допомогою невми співак не міг

прочитати нову мелодію, а міг лише нагадати вже відомий мотив. Отже, все ж мелодія вивчалась УСНО! Далі виникнення сучасної нотації ще більше спростило запис і спотворило джерела. На превелике щастя маємо до сьогодні збережені автентичні джерела. Дана праця є призначена для зосередження нашої уваги на чуттєвих (тих, що спираються на відчуттях, станах) сторонах фольклору. Таким чином можна дослідити ті тонкощі народної музичної творчості, які не «вміщуються» ні в семиступеневу темперовану систему мелодики, ні в «рівну» (визначену математично) метро-ритміку. Ще раз: нам залишається лише ХОПТИ задавати питання.

Спочатку було слово, і слово було у Бога і слово було Бог...

Загадка звуку сягає сивої давнини. Те, що звук і музика можуть зцілювати, чи вбивати, ми вже відчуваємо, хоч і не розуміємо до кінця. Сучасна наука намагається пояснити звук як матеріальне явище. Вже є досліді, де різна частота звуку «малює» візерунки з піску, цукру і навіть ліпить тривимірні об'ємні фігурки з водяного розчину крохмалю. Правда, ця ж сучасна наука не може пояснити наприклад подію, яку описує шведський лікар Джарп у 1937 році у Тибеті. Монахи, що зводили стіну на скелі висотою 250 метрів. Навколо кам'яного блока були встановлені 19 музичних інструментів: 13 залізних барабанів різного розміру та 6 триметрових труб. Позаду кожного інструменту вишикувались монахи. Монах, що стояв поряд з найменшим барабаном, давав сигнал, щоб розпочати «концерт»...усі монахи безперервно співали молитву, темп цієї незбагненої «музики» поступово зростав. Протягом перших чотирьох хвилин нічого не відбувалося, а далі, зі стрибком темпу «музики», кам'яний блок почав гойдатися й коливатися, раптово здійнявся у повітря та з прискорення поплинув догори у напрямку платформи на висоті 250 метрів. Після трьох хвилин підйому він приземлився на платформі. Пояснення цього феномену поки немає, лише є гіпотеза: «Очевидно, головною рушійною силою були психічні зусилля монахів, а «музика» сприяла синхронізації зусиль» – так пояснюється ефект левітації. «Якщо це так, – пише професор Анатолій Іваницький в «Історичному синтаксисі фольклору», – то секрет багатотисячолітнього функціонування обрядових наспівів знаходить пояснення у сакральному потенціалі традиційної музики неоліту. Ініційовані (посвячені в таємницю) волхви (у даному випадку тибетські монахи) вміли за допомогою обрядових наспівів концентрувати психічні зусилля колективу (групи людей) для

впливу не лише на соціальне середовище, але й на природне оточення» (Іваницький, 2009: 363-364).

Цікавим є дослідження звуку генетиком Петром Гаряєвим, (Гаряєв) який стверджує, що наша ДНК «звучить» як симфонічний оркестр, а після дії ультразвуку наша ДНК звучить як одна нота!!! Як це дослідження має відношення до автентичного фольклору?, запитаєте ви. Пряме! Звуком: словом, музикою і думкою ми ФОРМУЄМО НАШУ РЕАЛЬНІСТЬ. Є ще дуже цікаве дослідження Євгенія Койнова (Койнова) про звук. Одне з його тверджень: будь-яка доросла людина (особливо та, яка вважає, що не вміє співати) може «завучати» просто потужно, при умові, якщо вона «відключить» розум, тобто перестане думати (наприклад, через холотропне дихання).

Кілька років тому я почула, як Галина Хоткевич, що жила у Франції, будучи оперною співачкою, досліджувала українську колискову. Наукові дослідження підтвердили її думку: українська колискова (навіть якщо її співали французьки!!!) гармонійно впливає на дитинку, що ще не народилася: чистяться довколаплідні води, стабілізується серцебиття. Плід повертається у «правильне положення» – голівкою вниз. Виникла думка: а що ми знаємо про автентичну українську народну пісню?

На щастя, маємо глибоких і шанованих світом дослідників нашої автентики. Перечитуючи «Хрестоматію з українського музичного фольклору» Анатолія Іваницького, ми вперше зустрічаємо розділ: Езотеризм обрядових наспівів. Глибоко вдячна автору, що наважився ось так голосно повідомити про це. У словнику термінів науковець пояснює: «ЕЗОТЕРИЧНИЙ – потаємний, священний, пов'язаний з прадавніми традиціями, віруваннями та магією» (Іваницький, 2006: 12). Його сміливість обґрунтована дослідженнями наших класиків, про яких він згадує. Працюючи над перевиданням збірника Климентя Квітки «Українські народні мелодії», Іваницький зауважив, що у ньому, як потім і у збірнику Станіслава Людкевича «Галицько-руські народні мелодії», всі пісні були розподілені на ОБРЯДОВІ і ЗВИЧАЙНІ. Іваницький вважає, що з езотеричного погляду обидва науковці абсолютно праві: «систематика пісень основана на «об'єктивній генеалогії» двох основних русел народної музичної творчості: язичницької та козацько-селянської (власне. європейської)» Отже, ще на початку ХХ ст. С.Людкевич розподіляв народну музику на ОБРЯДОВУ і ЗВИЧАЙНУ. Власне С. Людкевичу належить пріоритет системного розподілу фольклорно-музичної традиції на САКРАЛЬНУ і ПРОФААННУ. Вдячна А. Іваницькому за пояснення: «САКРАЛЬ-

НИЙ – священний, містичний» «ПРОФААННІСТЬ – втрата сакральності, знецінення й заміна духовного світогляду розважальністю та матеріальними інтересами» (Ільницький, 2008: 513).

У своїй праці «Історичний синтаксис фольклору» Анатолій Іваницький висловлює принципово абсолютно новий погляд на походження музики. Особливість його концепції полягає в урахуванні триєдності МИСЛЕННЯ, МОВИ І МУЗИКИ. Цікавим є і те, що часовий відрізок дослідження А.Іваницького: від мовно-музичних зародків верхнього палеоліту до музичного періоду пізнього середньовіччя. Трохи пізніше ми почули думку Іллі Фетісова (фольклорист, керівник гурту автентичної пісні «Божичі») про те, що пульс, метр існує ПОЗА МУЗИКОЮ –десь у просторі (Фетісов). Згодом ми повернусь до цієї думки.

Ритміка

Вже нещодавно я мала щастя побувати на майстер-класі з автентичного співу у народній пісні (пульс – не метр, і не ритм) є тим імпульсом, який задає рух народній музиці. Чому народні співаки весь час хитаються? Ніколи при виконанні попмузики ви НЕ ЗМОЖЕТЕ! хитатися – це правда! Стрибати – так, а хитатися – ні! Народні співаки під час співу хитаються (це яскраво видно при гуртовому співі). Так от за дослідженнями Фетісова співаки не зразу «ловлять» пульс. Деколи аж на другому чи третьому куплеті співаки «попадають» у потрібний пульс. Але вже попавши, абсолютно синхронно творять мелодичну і ритмічну канву. Отже, стверджує Ілля Фетісов, пульс Є ДЕСЬ ПОЗА МУЗИКОЮ!!! Цікаво, за його дослідженням, всю музику: і вокальну народну, і інструментальну народну можна УМОВНО ділити на чотиридольні, тридольні та шестидольні схеми, які все ж весь час йдуть до укрупнення: кличуть – продовжуються у наступній «фразі» і знову так далі – аж до кінця твору. У своїй лекції «Жива і мертва музика» (Фетісов) Ілля Фетісов стверджує, що все живе — несиметричне, тому поділ нот: ціла, половинна, восьма і т.д. – Є ШТУЧНИМ поділом. Жоден видатний музикант – виконавець не грає РІВНО! А лише відповідно до свого пульсу – відчуття. Знаю сама з практики, що музиканти-виконавці, як правило, «заганяють» темп (аж після пояснення Іллі про нерівність долей у музиці – тепер стає зрозуміло чому!!!), на відміну від поп-музикантів, де метр і ритм є заданий математично рівно. За дослідженням Фетісова, у народній музиці (при чому і вокальній, і інструментальній) поділ на долі виглядає так: сильна – ще сильніша, сильна – ще сильніша, при

чому перша завжди є коротшою, а друга довшою і НІКОЛИ сума цих двох, наприклад четвертних не дає однієї половинної, а буде трохи коротшою! Власне тому народна музика ЗАВЖДИ має пульс-рух. Чи не тому нам при нотації народної пісні, тобто при розшифровці її звукозапису неможливим є вкласти мелодію у дво, три дольну чи іншу схему? Найчастіше при нотації народної пісні ми використовуємо змінний метр, бо інакше стає неможливим запис!!!

Мелодика

Така ж ситуація виникає при записі мелодичної лінії: навіть багатство умовних(!!!) знаків не дає можливості точно зафіксувати НЕПІВТОНОВУ градацію. До цього варта додати, що температура, яка абсолютно панує у сучасній світовій музиці і, звичайно, використовується при нотному записі фольклору спотворює мелодію. Адже півтон не є найменшою відстанню між двома звуками! – це знають всі музиканти: струнники чи духовики!

І ще про мелодію. Мала нагоду співпрацювати із збирачем бойківського фольклору Петром Зборовським. Я допомагала у розшифровці його записів і стикнулася з серйозною проблемою. Та ж проблема «виплила» ще раз, коли я пояснювала своїм студентам, як треба розшифровувати запис народної музики. Беремося за розшифровку і не можемо записати нотами мелодії – нам бракує нот!!! Не допомагають умовні знаки неточної фіксації звуку-ми їх записуємо НЕПРАВИЛЬНО – СПОТВОРЕНО! І так не в одному прикладі, а скрізь! Можна собі сказати – та це співаки «нечисто» співають. Та власне навпаки!!! Ці співаки творять мелодичну канву з незапам'ятних часів, і передають її в УСНІЙ традиції (з вуст в уста!), а фіксувати висоту на нотонасці почали лише з XVI століття. Сучасний нотний запис зовсім не відтворює нюанси мелодики. Власне тому Сюзанна Карпенко і її гурт НІКОЛИ не розучує автентичну пісню з нот! Сучасна система нотації, яка поширена в Європі, бере початок з XVI століття. Але точно відомо, що тоді ж паралельно існувала індійська система шруті, яка ділить октаву на 22 мікротони. Цікавого читача слід спрямувати на ознайомлення з матеріалами книги В.Є.Єремєєва «Чертеж антропокосмоса» (Єремєєв посилання №7). Цифра 22 є невипадковою. Можна допустити, що звук, як джерело, зв'язаний з 22 парами хромосом в людському тілі. (Ще раз хочу настійно направити вас до ознайомлення з твердженнями біоенетика Петра Гаряєва (Гаряєв). Цікавим є те, що шруті-мікротони не є акустично рівноцінні. Вони лише фіксують найдрібніші звукові інтервали, які вловлює і розрізняє

слух людини. Цей поділ є умовним і тільки для практичних цілей. А теоретично кількість звукових висот в октаві є безмежна! Шруті наділені психоемоційними характеристиками. Адже відомо, що вплив на людину звуком, як енергетичним явищем, що характеризується частотою, силою та тембром викликає зміни в психічній енергії людини (знову докази у сучасного біоенетика П.Гаряєва). Система шруті поєднує звуковидобування з будовою фізичного тіла і означення чакр (їх є сім – як і нот). Музичне мистецтво Індії завжди було в пошані і мало назву Упаведа (Вища веда). А в Натьяшастрі (трактат II ст. до н. е. – III ст. н. е) є вже систематизовані засоби музичної виразності. Дякую індійському космонавтові, який пропливаючи в космосі над Україною вклонявся і дякував своїй!!! праматері землі-землі України. Він це знає. Ми поки-що сумніваємось, а наші «офіційні» науковці роблять великі очі, коли англійські дослідники Роберт Макрам, Вільям Крен і Роберт Макнілла у книжці «The Story of English» (Makram R., Cran V., Mcneill R. 1986) подають карту, на якій зображено поширення всіх арійських мов з Північного причорномор'я – середньої Наддніпрянщини. Підтримуючи тезу Анатолія Іваницького щодо триєдності виникнення мислення, мови і музики (в праці «Історичний синтаксис фольклору» – це основна теза автора!) можна стверджувати, що індійська культура зберегла в музиці те, що ми спокійно «віддали» Європі – багатство нашої музичної культури. Як доречі звучить мені в голові цитата Бориса Олійника:

Ми тут жили ще до часів потопу.

Наш корінь у земну вростає вісь.

І перше, ніж учити нас, Європо,

На себе ліпше збоку подивись.

Ти нас озвала хутором тихато.

Облиш: твій посміх нам не допече,

Бо ми тоді вже побілили хату,

Як ти іще не вийшла із печер. (Олійник).

Хай не видається вам це твердження занадто упередженим! Ви пробували записати в нотах «заплачку» «ОЙ» в українських думах? Зразу ж вам відповім – це нереально записати у півтоновому строї, де октава має 6 тонів. То, може, власне наша українська автентика і зберегла (як і індійська) нешівтоновий стрій? Бо є експериментаторські досліди музикантів ХХ століття, які, власне використовували поділ октави на 22 ступені. Мені прийшло до думки, що слід глибше дослідити індійську систему шруті вже тому, що Індія зі своєю консервативною релігією зберегла нам санскрит, який виник на основі праукраїнської мови. Василь Кобилюх має на цю тему чудову

монографію «Музика Праукраїни та її відлуння у санскриті» (Кобиліох, 2015) та варта послухати і його бесіду на радіо «Культура» (Кобиліох). Є ще один дослідник української мови, а глибше гуцульської говірки: Мирослав Драган – доктор медицини з США, з яким я мала щастя спілкуватися і слухати його лекції в нас, в училищі і в Дрогобицькому університеті в квітні 2015 року. Чи знаєте, що стверджує Мирослав Драган? Древність української мови сягає четвертого післяльодовикового періоду (абсолютно те саме стверджує В. Кобиліох) Його дослідження підтвержені тисячами слів, які він збирає у гуцульсько-англійському та баскійсько-українському словниках! Якщо мислення, мова і музика розвивалися у триєдності (а це за А. Іваницьким від палеоліту до середньовіччя), то це вказівка нам, дослідникам автентичного фольклору, де бере початок наша музична культура.

Висновки. Виховання у молоді національної свідомості починається із вивчення рідної української культури, і народної пісні зокрема. Народна українська пісня є багатющим джерелом мудрості, добра, милосердя, людяності, честі, гідності, працелюбства. Ці життєстверджуючі ідеали лежать в основі прадавніх традицій і обрядів, які супроводжують людину від народження і аж до смерті. Обрядова культура українців становить цілісну систему, яка впродовж віків систематизувала у народній творчості: пісенному і інструментальному мистецтві, танцях і іграх відвернення від зла і забезпечення добробуту і щастя.

Не чекаючи на державні акти чи закони, маємо вивчати і досліджувати наші автентичні джерела.

Сьогоднішній стрімкий час несе безліч чудової інформації і наукових досліджень. Нова галузь науки – квантова фізика сягнула невідомого досі і тому названого езотеричним. На сьогодні роботу з полем практикують науковці цілого світу. Вони доказали, що Всесвіт реагує на думку і вона може створити реальність з нічого. Відоме дослідження з пропусканням частки через щілину ще раз показало вплив спостерігача на результат досліду. Частка одночасно може бути і хвилею, і часткою – все залежить від наявності і думки спостерігача.

В українських автентичних обрядових піснях стан виконавця (емоційний, свідомий чи підсвідомий) впливає на звучання виконуваної музики (вокальної чи інструментальної). Обрядова музика несе з собою не лише текст (мелодичний чи словесний), а й стан, у якому перебуває виконавець. При чому власне СТАН виконавця «творить» дійсність, образ. Поділ нашим класиком С.П.Людкевичем народних пісень на «обрядові» і «профанні» несе за собою тонку градацію музики-магії і музики для музики (для настрою, для задоволення).

Запис та розшифровка нашої української автентики є спотворена «умовностями» сучасного нотного шифрування, температури та метро-ритмічними «спрощеннями». Дана праця акцентує увагу читача на не досліджених досі тонкощах виконання, запису та розшифровки. Автор зацікавлена у дискусії, полеміці, що приведуть до глибшого дослідження звуку при виконанні вокальної та інструментальної української народної автентичної музики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іваницький А. Історичний синтаксис фольклору. Вінниця. Нова книга. 2009. 403 с.
2. Іваницький А. Хрестоматія з українського музичного фольклору. Київ. 2008. 519 с.
3. Квітка К. Пісенні форми з удвоє збільшеними ритмічними групами. *Музика*. 1923. № 2. С. 16-18; № 3. С. 24-28.
4. Кобиліох В. Музика Праукраїни та її відлуння у санскриті. Тернопіль. Мандрівець. 2015. 480 с.
5. Колесса Ф. Ритміка українських народних пісень. *Записки НТШ*. Львів. 1906. Т. LXIX. С. 7-30; Т. LXXI. С. 45-95; Т. LXXII. С. 80-111; Т. LXXIII. С. 65-118; Т. LXXIV. С. 33-68; 1907. Т. LXXVI. С. 64-116.
6. Луканюк Б. Концепція викладання етномузичних дисциплін у системі «школа-училище-виш». Львів. 2008. 158 с.
7. Луканюк Б. Музичний часокількісний ритм. Львів. 2017. 302 с.
8. Луканюк Б. Ритмічна варіаційність у пісенному фольклорі. Львів. 2016. 207 с.
9. Людкевич С. Кілька поправок до так званого питання про український пісенний стиль / С. Людкевич. *Дослідження, статті, рецензії, виступи: у 2 т.* Львів, 1999. Т. 1. С. 53-61.
10. Гаряєв П. Музика життя. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lqVcsf-RjSo> (дата звернення 3. 06. 2019).
11. Кобиліох В. Радіо Культура. URL: https://www.youtube.com/watch?v=7j2nezOnT_U (дата звернення 23. 10. 2017).
12. Койнов Є. Могутство звуку. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?pc=uk-ha-emea-ua-bk#sent/FMfcgxmQHxGtNCTPTjXnDRtbdbhZwTtB?projector=1> (дата звернення 10. 03. 2018).
13. Єремєєв В. Чертеж антропокосмоса. URL: <http://bharata-duga.blogspot.com/2010/12/blog-post.html> (дата звернення 5. 11. 2017).
14. Олійник Б. Європа. URL: (<http://m.diary.ru/~veresS/p134256953.htm>) (дата звернення 8. 05. 2019).
15. Фетисов І. Божичі: Народна музика як відображення законів будови Всесвіту. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=fuuQsIwyZg0 (дата звернення 12. 11. 2018).

16. Фетисов І. Вторинне фольклорне виконавство: ілюзія реальності. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=32&v=YFJzCJ83j1E(дата звернення 3. 06. 2019).
17. Фетисов І. Жива і мертва музика. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=24&v=G7VFeEUMsnk(дата звернення 3. 06. 2019).
18. Makram R., Cran V., McNeill R. The Story of English. New York, 1986. 408 p.

REFERENCES

1. Ivanytskyu A. Istorychnyy syntaksys folkloru [Historical folklore syntax]. Vinnytsya. Nova knyha. 2009. 403 p. [in Ukraine].
2. Ivanytskyu A. Khrestomatiya z ukrayinskoho muzychnoho folkloru [Textbook on Ukrainian folk music]. Kyiv. 2008. 519 p. [in Ukraine].
3. Kvitka K. Pisenni formy z udvoye zbilshenyrytmichnymy hrupamy [Song forms with doubly enlarged rhythmic groups]. Muzyka. №2. pp.16-18; № 3. P. 24-28. [in Ukraine].
4. Kobylyukh V. Muzyka Praukrayiny ta yiyi vidlunnya u sanskryti [The music of Prakublic and its echoes in Sanskrit]. Ternopil. Mandrivets. 2015. 480 p. [in Ukraine].
5. Kolessa F. Rytmyka ukrayinskykh narodnykh pisen [Rhythm of Ukrainian folk songs]. Zapysky NTSh. Lviv. 1906. T. LKhIKh. pp. 7-30; T. LKhKhI. pp. 45-95; T. LXXII. pp. 80-111; T. LXXIII. pp. 65-118; T. LXXIV. pp. 33-68; 1907. T. LXXVI. P. 64-116. [in Ukraine].
6. Lukanyuk B. Kontseptsiya vykladannya etnomuzychnykh dystsyplin u systemi «shkola-uchylshche-vysh» [The Concept of Teaching Ethno-Musical Disciplines in the School-School-Vysh System]. Lviv. 2008. 158 p. [in Ukraine].
7. Lukanyuk B. Muzychnyy chasokilkisnyy rytm [Musical time-sized rhythm]. Lviv. 2017. 302 p. [in Ukraine].
8. Lukanyuk B. Rytmichna variatsiynist u pisenному folklori [Rhythmic variation in song folklore]. Lviv. 2016. 207 p. [in Ukraine].
9. Lyudkevych S. Kilka popravok do tak zvanoho pytannya pro ukrayinskyy pisennyi styl [Several amendments to the so-called question of Ukrainian song style]. / S. Lyudkevych. Doslidzhennya, statyi, retsenziyi, vystupy: u 2 t. Lviv, 1999. T. 1. P. 53-61. [in Ukraine].
10. Haryayev P. Muzyka zhyzny [Music of life]. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=IqVcsf-RjSo> (data zvernennya 3. 06. 2019). [in Ukraine].
11. Kobylyukh V. Radio Kultura [Radio Culture]. URL https://www.youtube.com/watch?v=7j2nezOnT_U (data zvernennya 23. 10. 2017). [in Ukraine].
12. Koynov Ye. Mohushchestvo zvuka [The power of sound]. URL <https://mail.google.com/mail/u/0/?pc=uk-ha-emea-ua-bk#sent/FMfcgxmQHxGtNCTPTjXnDRtbdhZwTtB?projector=1>(data zvernennya 10. 03. 2018). [in Ukraine].
13. Yeremyeyev V. Chertezh antropokosmosa [Anthropocosmos drawing]. URL: <http://bharata-duga.blogspot.com/2010/12/blog-post.html> (data zvernennya 5. 11. 2017). [in Ukraine].
14. Oliynyk B. Yevropa[Europe]. URL: (<http://m.diary.ru/~veresS/p134256953.htm>) (data zvernennya 8. 05. 2019). [in Ukraine].
15. Fetysov I. Bozhychi: Narodna muzyka yak vidobrazhennya zakoniv budovy Vsesvitu [Bozhychi: Folk music as a reflection of the laws of the universe's structure]. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=fuuQsIwyZg0 (data zvernennya 12. 11. 2018). [in Ukraine].
16. Fetysov I. Vtorynne folklorne vykonavstvo: ilyuziya realnosti [Secondary folklore: the illusion of reality]. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=32&v=YFJzCJ83j1E(data zvernennya 3. 06. 2019). [in Ukraine].
17. Fetysov I. Zhyva i mertva muzyka [Live and dead music]. URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=24&v=G7VFeEUMsnk(data zvernennya 3. 06. 2019). [in Ukraine].
18. Makram R., Cran V., McNeill R. The Story of English. New York, 1986. 408 p. [in English].